

"Nortullsprojektet lämnar dålig eftersmak. Fördomar och underliga argument hotar att skrämja bort de japanska investerarna", skriver Thomas Andersson

Norrullsprojektet har kommit att utnyttjas för andra syften än att fungera som det slags infrastruktur som kan skapa bryggor mellan samhällen skilda åt av geografiska och kulturella band.

Uppförandet av ett svensk-japanskt hotell vid Norrtull hanteras så illa att hela Sverige kan komma att lida skada, landsorten mer än Stockholm.

Redan 1982 försökte en svensk delegation i Tokyo entusiasmera japanerna för hotellprojektet i Stockholm. Avsikten var bl a att förbättra de svagt utvecklade relationerna mellan våra länder, och tidigt framfördes idén att koppla hotellet till ett japanskt kulturcentrum. Många resor och ansträngningar senare bildades ett konsortium där det japanska deltagandet visserligen uppgick till endast 20 procent, men bestod av organisationer som The Industrial Bank of Japan och All Nippon Airways (ANA), vilka är av stor betydelse för Japans internationella relationer. ANA beslöt också att göra en bred satsning på Sverige, och genom ett samarbete med SAS öppnades i april 1989 en direkt flyglinje mellan Stockholm och Tokyo.

Ett större inflöde av utländska investeringar har uppfattats som en möjlig väg att ingjuta nytt blod i den svenska ekonomin. Tidigare hinder för företagsförvärv har avskaffats och ett "Investera-i-Sverige-kontor" öppnade i Tokyo 1991.

Japanska investerare är intressanta av flera skäl. Japan har större handels överskott än något annat land, dess företag har internationaliserats sent och behöver ännu förlägga mer verksamhet utomlands.

Våra företag är teknologiintensiva medan det är sämre bevänt med den finansiella situationen och produktionen. Därför behövs förhållanden som borgar för en långsiktig närvaro av utländska företag. Norrtullsprojektet utgör det slags infrastruktur som kan skapa bryggor mellan samhällen skilda åt av stora geografiska och kulturella avstånd.

I stället har projektet tyvärr kommit att utnyttjas för andra syften. Man kan spekulera i vad ren okunskap och fördomar om japaner betyder i sammanhanget. Misstron mot storskaliga byggnadsprojekt i vårt land är av allt att döma mer väsentlig. Trots att hotellprojektet skulle innebära miljöförbättringar, med trafik förlagd under jord och grönläggning av ett stort område, har kritik rests mot att bygga ett höghus. Till de mer underliga argumenten hör att Hagaparken skulle vara "engelsk", vilket skulle utesluta ytterligare ett höghus bredvid det som redan finns på plats.

I själva verket visste man från början att i japanernas ögon utgörs ett modernt hotell av ett höghus. Så sent som i mars 1991 på ett möte med stadshuset utlovades att hotellet skulle bli lika högt som Wenner-Gren Center. Likväl tog Stockholms stad fram låghusalternativ på skattebetalarnas bekostnad. Den 4 februari i år beslöt byggnadsnämnden att den sjätte detaljplanen, nu i form av två tvillingskrapor, skulle ut

på samråd och remiss, och medborgarna uppmanades uttrycka sina åsikter.

Japanerna har svårt att förstå varför vi i Sverige först övertalade dem att delta i ett projekt och sedan förhalar det, medan deras medverkan mer eller mindre förlöjligas i pressen. Fastän många i det tysta försökt begränsa skadorna har samordning saknats, och av de japanska deltagarna kvarstår nu endast The Industrial Bank. Mycket talar för att ANA kan komma att ge upp sin satsning på Sverige, och att flyglinjen Stockholm-Tokyo läggs ner.

Detta blir troligen till störst skada för landsorten, som lider mest av Sveriges perifera läge.

Det är ännu inte för sent att mildra den dåliga eftersmak som hotellprojektet hotar att lämna i Japan. Det kan fortfarande utvecklas till den positiva länk mellan våra länder som var tanken från början, men detta fordrar en mer konstruktiv hantering av projektet från vår sida, och större respekt för avgivna löften.

Thomas Andersson

Ekonom

Industrins utredningsinstitut

DN 24 februari 1993